

Beredskapsplan for Frøya Laks AS, avdeling Tuvaodden

Bakgrunn

Frøya Laks avd. Tuvaodden i Åfjord kommune, er et åpent sjøanlegg for oppdrett av laks. Her planlegges det å sette ut smolten i åpne merder når den er rundt 500 gram og oppdrette den til slakteklar fisk med en snittvekt på ca. 6 kg.

Situasjonsanalyse beredskap

Den som til enhver tid er på arbeid, skal ha fått opplæring, og være i stand til å foreta en situasjonsanalyse av hendelser som kan oppstå ved lokaliteten. Den som oppdager ting eller tilstander som berører den daglige driften ut over det normale, skal vurdere situasjonen og avgjøre om man skal iverksette tiltak.

Generell varslingsprosedyre

Den som oppdager hendelsen, skal umiddelbart iverksette strakstiltak + umiddelbart varsle videre til:

- Driftsleder, eller den som har vakt; som vurderer og varsler videre til:
- Daglig leder, som vurderer situasjonen sammen med driftsleder/vaktleder.
- Er situasjonen av en slik art at det er behov for hjelp utenfra tilkalles denne.
- Er situasjonen av en slik art at myndighetene må varsles, varsles de uten opphold. Daglig leder utfører dette.

Tiltak ved forskjellige krisesituasjoner

For alle mulige krisesituasjoner gjelder at driftsleder skal varsles umiddelbart for deretter å være med på å vurdere situasjonen.

Utbrudd av smittsom sykdom

Ved unormal og økt dødelighet tilkalles umiddelbart fiskehelsetjenesten man er tilknyttet. Situasjonen vurderes fortløpende av driftsleder og fiskehelsetjeneste.

Ved mistanke om smittsom sykdom skal Mattilsynet og Fiskeridirektoratet varsles umiddelbart.

Om fiskehelsetjenesten foreskriver medisiner, iverksettes dette så raskt som mulig. Bla. har Skretting produksjon av medisinfôr ved sin fabrikk på Averøya. For å komme raskt i gang med medisinkur kan fôret hentes direkte der.

Massedød ved anlegget

Situasjonen vurderes av driftsleder/vaktleder:

- Fiskehelsetjenesten tilkalles for å stadfeste årsak for dødelighet.
- Mattilsynet varsles.
- Forsikringselskapet varsles.
- Uttak av vannprøver.
- Om det er mulig tas det bilder av den døde fisken for dokumentasjon.
- Ved mistanke om smittsom sykdom, eller dødelighet forårsaket av alger, maneter, forurensning e.l. varsles både Mattilsynet og Fiskeridirektoratet.
- Ved massedød må den døde fisken raskest mulig tas opp og destrueres. Dette utføres i samråd med veterinær og Mattilsynet. Fisken lastes da ombord i brønnbåt, bløggébåt eller annen beredskapsbåt, og fraktes direkte til ensilering hos Hordafor AS, ScanBio AS eller tilsvarende.
- Se ellers egen beredskapsprosedyre for massedød.

Destruksjon av syk fisk

Ved destruksjon av større mengder fisk på grunn av sykdom, har Mattilsynet fattet vedtak om destruksjon.

Avlivingsmetode avhenger av mengden som skal destrueres. Ved små mengder/små fisk benyttes bedøvelse. Ved større mengder fisk og/eller større fisk vil det være mer hensiktsmessig å benytte avliving ved hjelp av strøm. Fisken avlives da direkte i rommet til brønnbåten. Avlivingsmetoder avgjøres samarbeid med Mattilsynet.

Alger og maneter

Ved fare for oppblomstring av alger og maneter må man holde seg oppdatert på lokalitet, snakke med nabooppdrettere, og følge med på endringer i sjøen.

Under Fiskeridirektoratets beredskapsportal ligger det en egen side som varsler om oppblomstring av alger, og utbredelse av disse. Det er også en egen side om maneter.

Ved oppblomstring av alger og maneter er det viktig å kartlegge hvordan oppblomstringen fordeler seg i vannsøylen. Laksen vandrer opp og ned i vannsøylen avhengig av føring, strømforhold, bølger og andre ytre påvirkning. Ved oppblomstring i de øverste sjiktene må tiltak for å holde fisken dypere vurderes. Det må også vurderes om man skal sette finmasket brislingnot i plogform foran oppdrettsanlegget for å lede manetene vekk.

Ved fare for maneter/alger ved anlegget skal vi vurdere og evt. iverksette følgende tiltak:

- Ta vannprøver og send disse (om det er tvil) til analyse.
- Stoppe foring.
- Gå raskt i dialog med Fiskeridirektoratet og Mattilsynet.
- Varsle nabooppdrettere.
- Sjekk værmeldinger og strømforhold i forhold til alge/manetforekomster.
- Innled dialog med slakteri og planlegg for mulig nødslakting.

Skadelig vanntemperatur

I enkelte perioder av året kan vanntemperaturene teoretisk komme opp på nivåer som kan bli skadelig for fisken. Ettersom lokaliteten Tuvaodden grenser til «storhavet» er dette meget lite sannsynlig. Uansett skal vanntemperaturen måles daglig ved lokaliteten. Viser det seg at temperaturene er på stigende tendens, og kan nå et skadelig nivå, skal følgende tiltak iverksettes:

- All fisk må sjekkes for parasitter. Er det høye forekomster av trichodina på fisken kan dette utløse lavere toleranse for høye vanntemperaturer.
- Ved høye vanntemperaturer, unngå håndtering av fisk, stopp foring.

- Vurder fortløpende behov for andre tiltak, slik som flytting av fisk, nødslakting, osv.

Akutt forurensning

Om det observeres eller varsles akutt forurensning skal daglig leder kontaktes umiddelbart og følgende tiltak iverksettes:

- Kystverket varsles ved utslipp eller forurensning, de har døgnåpen vakttelefon for varsling av dette, tlf. 33 03 48 00.
- Kommunal beredskap i Åfjord skal varsles.
- Stoppe fôring.
- Omfanget av forurensningen kartlegges, og vind/strømforhold gjøres rede for. Hensikten med dette er å gi en prognose på om anlegget vil bli berørt eller ikke, og om hendelsen kan være en fare for fisken i anlegget.
- Sjekk om forurensningen ligger som et lokk på vannflaten eller om den strekker seg nedover vannmassene. Vurder hvor stor faren er hvis det er overflateforurensning, kontra å begynne å flytte på fisken.

Om forurensningen vurderes å kunne komme til å skade fisken, skal man:

- Kontakt Fiskeridirektoratet og Mattilsynet.
- Rådføre seg med disse om situasjon, mulige konsekvenser, og tilgjengelige tiltak. Iverksetting av tiltak skal skje i samråd med disse.
- Kontakte forsikringsselskap.
- Hvis ulykken er ute, iverksettes beredskapsprosedyre for massedød.

Rømming

Rømming kan forekomme fra merdanlegg i sjø. For å forhindre/oppdage dette gjennomføres følgende:

- Merdene sjekkes jevnlig, fra overflaten for maskebrudd og eventuelle andre avvik som kan føre til hull. Feil utbedres umiddelbart.
- Merdene sjekkes periodisk iht. brukerhåndbok, typisk:
 - Daglig runde rundt merd.
 - Ukentlig kontroll, enten med kamera, med dykker eller ved opplining ifm, notskift.
 - Månedlig grundig kontroll med ROV.
 - Mellom utsettene ved notveksted inkl. strekktesting.

- Ved utsett av nye nøter skal disse sjekkes grundig, enten med overlining, dykker eller ROV før det settes ut fisk.
- Sleping av merder med fisk er forbudt.

Ved lasting og lossing av brønnbåt skal prosedyrer for dette overholdes. I tillegg skal det ved disse operasjonene utvises spesiell aktsomhet, og man skal følge ekstra godt på de situasjoner og på de punkter som utpeker seg som mest risikofylte med tanke på rømming. Tiltak:

- Avklar farled og plassering til brønnbåt ved merd i god tid før anløp. Sjekk dypgang til båt opp mot dybde til fortøyningsramme og haneføtter.
- Avklar fasong til not/ring sammen med rådende strømforhold, som kan gi uønsket kontakt mellom not og båt og i verste fall propell.
- Sjekk koblinger på laste/lossesystem til brønnbåt og vurder behov for dobbelsikring vha. notlin eller tilsvarende.
- Pass på at hoppenett på merden ikke presses under av brønnbåt.
- Pass på at utløpsslange/renne fra brønnbåt ligger fast godt inne i nota under hele operasjonen.

Beredskap ved mistanke om- eller påvist rømming

- Det skal foreligge en avtale med lokale fiskere om varsling hvis de begynner å få oppdrettslaks på garn/line.
- Ved rømming iverksettes egen beredskapsprosedyre for rømming (se under for gjennomføring).
- Det må også raskest mulig kartlegges hvor mye fisk som har rømt.
- Ved påvist rømming fra anlegget skal det umiddelbart settes i gang gjenfangst.
- Gjenfangsten skal registreres, og måles opp mot antallet fisk som har rømt.

For å begrense omfang av rømming og effektivisere gjenfangsten, er det viktig å iverksette tiltak tidligst mulig etter at rømmingen er et faktum:

- Avtale med lokale fiskere om at de melder fra om de får oppdrettslaks.
- Avtale med ekstern notspyler (innleid firma) som omfatter kontroll av nøter underveis og i etterkant av rengjøringen, med tilhørende film.
- Avtale med dykkertjeneste (innleid firma) for utrykning, søk, og sikring av eventuelle hull.

- Egne gjenfangstgarn som kan settes nær anlegget, og plasseres ut fra antatt/kjent rømmingspunkt.
- Gjenfangstavtale med lokale fiskere.

Varslingsrutiner ved mistanke om- eller påvist rømming

- Driftsleder varsles
- Driftsleder varsler daglig leder eller produksjonskoordinator.
- Dykkerselskap tilkalles for å lokalisere og tette hull.
- Daglig leder melder fra til Fiskeridirektoratets beredskapstelefon.
- Skjemaet «Melding om rømming, Del 1» sendes inn.
- Gjenfangst av fisk startes opp. Egne garn settes i nærheten av anlegget og nært rømmingspunkt.
- Gjenfangst av fisk avtales med lokale fiskere. Disse gir daglig tilbakemelding om antall og mengde fangstet laks, dette føres i eget skjema.
- Om gjenfangstområdet skal utvides avtales dette med Fiskeridirektoratet og Statsforvalterens miljøvernavdeling.
- All gjenfangst av fisk skal registreres på eget skjema, og lagres i driftsjournal. I tillegg skal dette skjemaet løpende sendes til fiskeridirektoratet, slik at de holdes informert om gjenfangstsituasjonen.
- En uke etter rømmingen, eller senere etter avtale med Fiskeridirektoratet, sendes skjemaet «Melding om rømming del 1 og 2» inn til Fiskeridirektoratets regionskontor.
- Fiskeridirektoratet varsles når gjenfangstperioden avsluttes.
- Når gjeldende merd slaktes ut skal antall gjenfanget fisk sammenstilles med antall i merd for å vurdere hvor vellykket gjenfangsten har vært. Dette lagres i driftsjournalen.
- Så snart hendelsen er avklart skal årsak, beredskap, korrigerende tiltak, kommunikasjon mm. evalueres og erfaringer kommuniseres.
- Ved behov for endringer skal disse iverksettes så raskt som mulig.

Varslingsliste

En detaljert varslingsliste for lokaliteten Tuvaodden, med navn på ansatte, telefonnummer, båter, brønnbåter, ensilasjebåter, avtale med fiskere osv. vil bli utarbeidet så snart lokaliteten er etablert og slik informasjon foreligger.